

Anonimizirana različica

Prevod

C-148/20 - 1

Zadeva C-148/20

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

16. marec 2020

Predložitveno sodišče:

Amtsgericht Köln (Nemčija)

Datum predložitvene odločbe:

20. januar 2020

Tožča stranka:

AC

Tožena stranka:

Deutsche Lufthansa AG

[...] (ni prevedeno)

Razglašen 20. 1. 2020

[...] (ni prevedeno)

Amtsgericht Köln (okrajno sodišče v Kölnu, Nemčija)

Sklep

V sporu

AC proti Deutsche Lufthansa AG

je Amtsgericht Köln (okrajno sodišče v Kölnu)

28. 10. 2019

[...] (ni prevedeno)

sklenilo:

I. Postopek se prekine.

II. Sodišču Evropske unije se v predhodno odločanje predloži to vprašanje:

Ali je Direktiva PNR (Direktiva [EU] 2016/681 z dne 27. aprila 2016; v nadaljevanju: Direktiva PNR ali Direktiva) v naslednjih točkah združljiva s členoma 7 in 8 Listine o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina):

1. Ali so podatki PNR, ki se posredujejo v skladu z Direktivo, ob upoštevanju členov 7 in 8 Listine dovolj določni?

2. Ali je v Direktivi glede na njeno področje uporabe ob upoštevanju členov 7 in 8 Listine zagotovljeno zadostno stvarno razlikovanje pri zajemanju in posredovanju podatkov PNR glede na vrsto letov in oceno ogroženosti v določeni državi ter glede na primerjavo teh podatkov s podatkovnimi zbirkami in vzorci?

3. Ali je pavšalno trajanje hrambe vseh podatkov PNR brez razlikovanja združljivo s členoma 7 in 8 Listine?

4. Ali je v Direktivi ob upoštevanju členov 7 in 8 Listine zagotovljeno zadostno procesno varstvo potnikov, kar zadeva uporabo hranjenih podatkov PNR?

5. Ali je v Direktivi ob upoštevanju členov 7 in 8 Listine zagotovljeno, da pri posredovanju podatkov PNR organom tretjih držav te tretje države v zadostni meri ohranjajo raven varstva temeljnih pravic, zagotovljenih s pravom Unije?

Obrazložitev

I.

Predmet spora je tožba tožeče stranke proti toženemu letalskemu prevozniku na opustitev posredovanja njenih podatkov PNR v skladu s Fluggastdatengesetz (zakon o obdelavi podatkov o potnikih zaradi prenosa Direktive EU 2016/681, Nemčija; v nadaljevanju: FlugDaG) Zvezni republiki Nemčiji v okviru leta iz Münchna v Ankaru, prvotno rezerviranega za 5. 3. 2020, s povratnim letom v München na dan 10. 3. 2020.

V Nemčiji je 10. 6. 2017 začel veljati Gesetz über die Verarbeitung von Fluggastdaten zur Umsetzung der Richtlinie EU 2016/681 (FlugDaG). Direktiva EU 2016/681 z dne 4. maja 2016 zadeva uporabo podatkov iz evidence podatkov o potnikih (tako imenovani podatki PNR: Passenger Name Record) za

preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje in pregon terorističnih in hudih kaznivih dejanj. Ta direktiva ureja posredovanje podatkov PNR o potnikih pri letih iz držav članic Evropske unije v tretje države in iz tretjih držav v države članice ter obdelavo podatkov. Člen 2 vsebuje razširitevno klavzulo za nacionalne zakonodajalce, v skladu s katero se lahko vključijo tudi leti znotraj EU. Direktiva države članice v členu 4 zavezuje k ustanovitvi enot za informacije o potnikih, pristojnih za zbiranje podatkov PNR od letalskih prevoznikov, njihovo hrambo, obdelavo in posredovanje pristojnim organom ter za izmenjavo podatkov PNR in rezultatov njihove obdelave. Dalje, države članice morajo v skladu s členom 8 Direktive zagotoviti, da vsi letalski prevozniki podatke PNR, navedene v Prilogi I, z metodo „push“ posredujejo enotam za informacije o potnikih držav članic, na ozemlju katerih je prihod ali odhod letov. V skladu s členoma 9 in 11 Direktive je dalje omogočeno zaprosilo in posredovanje podatkov PNR med enotami za informacije o potnikih in pod določenimi pogoji tudi posredovanje podatkov PNR tretjim državam. V členu 12 je določena hramba podatkov za 5 let in po šestih mesecih depersonalizacija v smislu zakrivanja nekaterih podatkovnih elementov, na podlagi katerih bi bilo mogoče identificirati potnika. Člen 6 Direktive, nazadnje, ureja obdelavo podatkov PNR s strani enot za informacije o potnikih, pri čemer je omogočena avtomatizirana primerjava podatkov s podatkovnimi zbirkami in tako imenovanimi vzorci. S FlugDaG so te določbe prenesene v nacionalno zakonodajo. Kot enota za informacije o potnikih je bil določen Bundeskriminalamt (zvezni kriminalistični urad), pri čemer Bundesverwaltungsamt (zvezni upravni urad) deluje kot obdelovalec podatkov enote za informacije o potnikih. Tožena stranka je z zakonom dolžna posredovati vse podatke PNR potnikov civilnih letov z odhodom iz Nemčije in pristankom v drugi državi ali tistih, ki se začnejo v drugi državi in pristanejo v Nemčiji.

Tožeča stranka je toženo stranko pozvala, naj njenih podatkov, ki zadevajo rezervirana leta v Ankaru in nazaj, ne posreduje Bundeskriminalamt. Tega poziva tožena stranka do sedaj ni upoštevala.

Tožeča stranka meni, da so določbe FlugDaG v nasprotju s pravom Unije in da posredovanje podatkov poleg tega posega v njeno splošno osebno pravico, da lahko sama odloča o posredovanju in uporabi njenih osebnih podatkov. V obravnavanem sporu tožeča stranka od tožene stranke zahteva opustitev.

Tožena stranka meni, da je opustitvena tožba nedopustna in da ni izkazana potreba tožeče stranke po pravem varstvu. Poleg tega naj bi bilo merilo presoje izključno posredovanje podatkov z njene strani.

Zvezna republika Nemčija, ki jo zastopa Bundeskriminalamt, je v spor vstopila kot intervenientka na strani tožene stranke.

II.

Odločitev o sporu je odvisna od tega, ali je obveznost tožene stranke, ki ji jo nalaga FlugDaG, da mora podatke PNR tožeče stranke posredovati intervenientki tožene stranke – Zvezni republiki Nemčiji – zakonita; sodišče namreč meni, da iz pogodbe o zračnem prevozu, sklenjene med strankama, vsekakor pa iz analogne uporabe člena 1004(1), drugi stavek, Bürgerliches Gesetzbuch (civilni zakonik, Nemčija; v nadaljevanju: BGB) in iz člena 823 BGB, izhaja obveznost tožene stranke, da ne posreduje osebnih podatkov brez zadostne zakonske podlage, saj bi to posegalo v splošno osebnostno pravico tožeče stranke, da lahko sama odloča o posredovanju in uporabi njenih osebnih podatkov. Na drugi strani naj bi tožeča stranka morala to posredovanje trpeti, če bi FlugDaG predstavljal zadostno zakonsko podlago. To pa predpostavlja, da je podlaga tega zakona, torej Direktiva EU 2016/681, skladna s pravom Unije, zlasti z Listino o temeljnih pravicah in konkretno z njenima členoma 7 in 8. Če je Direktiva v nasprotju s pravom Unije, je tudi njen prenos v nacionalno pravo prek FlugDaG nezakonit in ta zakon v razmerju med strankama ne more utemeljiti tega, da tožena stranka podatke PNR tožeče stranke posreduje intervenientki.

III.

Glede združljivosti Direktive PNR s členoma 7 in 8 Listine obstajajo dvomi:

Člen 7 Listine varuje zasebno življenje. Člen 8 Listine določa varstvo osebnih podatkov. Varovani so osebni podatki, ki zadevajo zasebno življenje. Direktiva PNR zadeva take podatke. Predvideni so zbiranje, hramba in obdelava osebnih podatkov v evidenci PNR. Direktiva s tem zadeva člena 7 in 8 Listine.

Člen 8(2) Listine omogoča obdelavo osebnih podatkov za določene namene in na podlagi privolitve prizadete osebe ali na drugi legitimni podlagi, določeni z zakonom. Zagotavljanje javne varnosti je cilj splošnega interesa. Ta cilj upravičuje velike posege na področje varstva členov 7 in 8 Listine. Direktiva PNR zasleduje take cilje. Namenjeni so preprečevanju, odkrivanju, preiskovanju in pregonu terorističnih in hudih kaznivih dejanj. Posegi za doseganje teh ciljev pa morajo biti sorazmerni. Omejitve varstva osebnih podatkov morajo biti omejene na tisto, kar je absolutno nujno. Za to je potrebno, da Direktiva vsebuje jasna in natančna pravila glede dosega in uporabe ukrepov, ki so v njej določeni.

Iz tega izhaja pet zastavljenih vprašanj:

1.

Izhajajoč iz navedenih zahtev glede Direktive PNR morajo biti podatki PNR, ki se zbirajo in posredujejo, jasno in natančno opredeljeni, sicer niso dovolj določni. V skladu s točkama 8 in 12 Priloge I k Direktivi PNR med upoštevne podatke med

drugim spadajo informacije v zvezi s programi za pogoste potnike in splošne opombe. Kaj spada pod informacije v zvezi s programi za pogoste potnike, ni jasno. To lahko obsega le podatek o udeležbi pogostih potnikov v dodatnih programih ali pa konkretne informacije o letih in rezervacijah oseb, udeleženih v takem programu. Pri splošnih opombah je treba izpolniti prazno polje. Iz Direktive ne izhaja, kaj točno je tu mogoče navesti oziroma naj se navede. Vrsta in obseg informacij, ki se tu lahko zajamejo, nista dokončno opredeljena in omejitev ni predvidena. Zato se postavlja vprašanje, opredeljeno pod točko 1, ali je Direktiva glede na podatke PNR, ki se posredujejo, ob upoštevanju členov 7 in 8 Listine dovolj določna.

2.

Direktiva mora biti, dalje, glede na predstavljene zahteve na svojem področju uporabe sorazmerna. Direktiva ne razlikuje med vrsto letov, glede katerih se posredujejo podatki PNR. Zajeti so vsi mednarodni leti, ne glede na državo izvora ali namembno državo oziroma konkretno ali povečano oceno ogroženosti v neki državi. To področje uporabe je prek razširitvene klavzule tudi mogoče razširiti na območje zunaj EU. Kar zadeva podatke tudi ni razlikovanja glede na cilje, ki se zasledujejo z Direktivo – boj proti terorizmu in hudim kaznivim dejanjem – na primer kar zadeva stopnjo nevarnosti ali sumljivosti zaobseženih oseb. Obstajajo dvomi, ali je to še v skladu z zahtevo, da mora hramba podatkov zadostiti objektivnim merilom, ki pojasnjujejo povezavo med osebnimi podatki, ki se hranijo, in zasledovanimi cilji.

To vprašanje glede sorazmernosti se nadaljuje v naslednjem vprašanju, v kolikšni meri obstajajo zadostne procesne oziroma materialnopravne določbe za nadaljnjo uporabo podatkov PNR. V členu 6(3) Direktive je določeno, da se posredovani podatki PNR brez posebnega povoda primerjajo z obstoječimi podatkovnimi zbirkami in vzorci. Kakšni pravni pogoji morajo biti izpolnjeni pri tej primerjavi, ni podrobneje določeno. V okviru sorazmernosti je tu treba upoštevati tudi razmerje med namenom in sredstvom. Namen je podrobneje pojasnjen v Prilogi II k Direktivi. Obdelava podatkov pa je v enaki meri določena za vse navedene namene, ne da bi se razlikovalo glede na to, v kolikšni meri primerjava podatkov dejansko prispeva k odkrivanju ali preprečevanju posameznih navedenih kaznivih dejanj.

Zato se postavlja vprašanje, opredeljeno pod točko 2, ali je v Direktivi glede na njeno področje uporabe ob upoštevanju členov 7 in 8 Listine zagotovljeno zadostno stvarno razlikovanje pri zajemanju in posredovanju podatkov PNR glede na vrsto letov in oceno ogroženosti v določeni državi ter glede na primerjavo teh podatkov s podatkovnimi zbirkami in vzorci.

3.

Glede na zgoraj navedeno mora biti poseg omejen na tisto, kar je absolutno nujno. V skladu s členom 12 Direktive PNR se podatki PNR od njihovega posredovanja naprej hranijo 5 let, pri čemer se podatki po šestih mesecih depersonalizirajo, kar je mogoče pod nadaljnji pogoji spet preklicati. Razlikovanje po konkretnih indicijah, ki zadevajo določeno osebo, glede na to, ali je ta oseba nevarna ali ni, ni določeno. Hranijo se zlasti tudi podatki PNR nesumljivih oseb, ki so že izstopile iz države, ne da bi bila tu razvidna zveza s cilji, ki jih ima Direktiva. Zato se postavlja vprašanje, ali je trajanje hrambe omejeno na tisto, kar je absolutno nujno. Iz tega izhaja vprašanje, opredeljeno pod točko 3, ali je pavšalno trajanje hrambe vseh podatkov PNR brez razlikovanja združljivo s členoma 7 in 8 Listine.

4.

Poseg na področje varstva osebnih podatkov mora biti ne le utemeljen, temveč mora biti njegova zakonitost tudi pravno preverljiva. Postavlja se vprašanje, ali in če ja, v kolikšni meri sama Direktiva določa tako procesno varstvo prek neodvisnih nadzornih organov. Direktiva v členu 12(3) določa, da je za odpravo depersonalizacije potrebna odobritev sodnega organa ali drugega nacionalnega organa. Procesno varstvo v zvezi s posegom pa bi v luči členov 7 in 8 Listine lahko tudi terjalo, da bi morali upravni organi ali sodišča opraviti obsežnejši pregled, do katerega bi moralo priti pred posredovanjem, hrambo in uporabo podatkov. Iz tega izhaja vprašanje, opredeljeno pod točko 4, ali je v Direktivi ob upoštevanju členov 7 in 8 Listine zagotovljeno zadostno procesno varstvo potnikov, kar zadeva uporabo hranjenih podatkov PNR.

5.

Zahteva glede omejitve varstva osebnih podatkov na tisto, kar je absolutno nujno, na koncu zadeva razmerje do tretjih držav, katerim se posredujejo podatki PNR. Z namenom, da bi se tudi pri takem posredovanju zagotovila raven varstva, ki velja v EU, bi lahko bili potrebni ukrepi, ki bi to zagotovili. Taki ukrepi v upoštevnem členu 11 Direktive niso določeni. Iz tega izhaja peto in zadnje vprašanje, ali je v Direktivi ob upoštevanju členov 7 in 8 Listine zagotovljeno, da pri posredovanju podatkov PNR organom tretjih držav te tretje države v zadostni meri ohranjajo raven varstva temeljnih pravic, zagotovljenih s pravom Unije.

[...] (ni prevedeno)

6